

Sygn. akt V KK 136/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 maja 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wąsek-Wiaderek (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Zbigniew Puzzkarski

SSN Barbara Skoczowska

Protokolant Małgorzata Czarторыska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jolanty Rucińskiej

w sprawie **D.Z.**

skazanego z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu
narkomanii i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 28 maja 2021 r.,

kasacji wniesionej przez Prokuratora Generalnego na niekorzyść

od wyroku Sądu Rejonowego w Ś. Zamiejscowy VI Wydział Karny w S.

z dnia 20 marca 2019 r., sygn. akt VI K (...),

**uchyla zaskarżony wyrok w zakresie rozstrzygnięcia o karach za
czyn przypisany w punkcie 6 tego wyroku (a opisany w punkcie
IX części wstępnej wyroku) i w tym zakresie przekazuje sprawę
do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ś. -
Zamiejscowy VI Wydział Karny w S.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 20 marca 2019 r. Sąd Rejonowy w Ś., Zamiejscowy VI Wydział Karny w Ś., w sprawie o sygn. akt VI K (...), stosując na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu sprzed dnia 1 lipca 2015 r., uznał D.Z. za winnego popełnienia czynu z art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii i za ten czyn wymierzył mu karę roku pozbawienia wolności (pkt 5), a także za winnego czynu z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k. i za ten czyn, na podstawie art. 56 ust. 3 tej ustawy i art. 65 § 1 k.k. wymierzył mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności oraz grzywnę w wysokości 400 (czterystu) stawek dziennych po 20 (dwadzieścia) zł każda stawka (pkt 6). Sąd Rejonowy kary jednostkowe pozbawienia wolności połączył i wymierzył D. Z. karę łączną 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności (pkt 7), której wykonanie warunkowo zawiesił na okres 5 (pięciu) lat (pkt 8). Wyrok dotyczył ponadto innych oskarżonych.

W części dotyczącej D. Z. wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się z dniem 28 marca 2019 r.

Wyrok ten w odniesieniu do D. Z. został zaskarżony kasacją Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k. Prokurator Generalny wskazał, że zaskarża wyrok „w odniesieniu i na niekorzyść D. Z. (Z.), w zakresie orzeczenia o karze” i zarzucił mu „rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisów prawa karnego materialnego, a mianowicie art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., poprzez wymierzenie D.Z. kary 2 lat pozbawienia wolności za czyn opisany w pkt. IX wyroku, zakwalifikowany z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k., zagrożony karą pozbawienia wolności od 2 do 12 lat, w sytuacji, gdy przepis art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. przewiduje obowiązek wymierzenia kary powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a więc wynoszącej co najmniej 2 lata i 1 miesiąc pozbawienia wolności, co z kolei skutkowało orzeczeniem kary łącznej jedynie w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności i w konsekwencji niezasadnym zastosowaniem środka probacyjnego w postaci warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary łącznej na okres próby 5 lat w oparciu o przepis art. 69 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 30 czerwca 2015 r.”

W oparciu o tak postawiony zarzut Prokurator Generalny wniósł o „uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Ś., Zamiejscowego VI Wydziału Karnego w S. w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy wskazanemu Sądowi do ponownego rozpoznania”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Kasacja okazała się zasadna i doprowadziła do uchylenia wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji w zakresie rozstrzygnięcia o karach za czyn przypisany w punkcie 6 tego wyroku (a opisany w punkcie IX części wstępnej wyroku).

Rację ma skarżący, że w wydanym wyroku zaistniało uchybienie o charakterze rażącym, które miało wpływ na treść orzeczenia. Bezspornie wymiar kary orzeczonej wobec D.Z. za czyn z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k. nie odpowiada wymogom stawianym przez normy prawa karnego materialnego.

Zgodnie z treścią art. 65 § 1 k.k., przepisy dotyczące między innymi wymiaru kary przewidziane wobec sprawcy określonego w art. 64 § 2 k.k., stosuje się także do sprawcy, który z popełnienia przestępstwa uczynił sobie stałe źródło dochodu. Przepis art. 64 § 2 k.k. przewiduje natomiast obligatoryjne wymierzenie kary pozbawienia wolności przewidzianej za przypisane przestępstwo w wysokości powyżej dolnej granicy ustawowego zagrożenia. Mając na względzie granice ustawowego wymiaru kary za czyn kwalifikowany jako przestępstwo z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (od 2 do 12 lat pozbawienia wolności), najniższy możliwy do wymierzenia wymiar kary, przy uwzględnieniu obostrzenia wynikającego z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., to 2 lata i 1 miesiąc pozbawienia wolności.

Okoliczność tego rodzaju, że D. Z. uczynił sobie z przestępstwa stałe źródło dochodu nie budzi wątpliwości – znalazła odzwierciedlenie zarówno w opisie czynu, jak i jego kwalifikacji prawnej i nie była kwestionowana przez strony postępowania, co wyrażało się chociażby w braku apelacji w tym zakresie. Tym samym Sąd I instancji nie mógł wymierzyć D. Z. za czyn przypisany w punkcie 6 wyroku (a opisany w punkcie IX części wstępnej wyroku) kary 2 lat pozbawienia wolności, albowiem jest to kara równa dolnej granicy ustawowego zagrożenia, a więc

nieuwzględniająca obostrzenia wynikającego z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k.

Uchybienie dot. wymiaru kary jednostkowej spowodowało także wymierzenie kary łącznej w nieprawidłowym wymiarze. W niniejszej sprawie Sąd I instancji przy wymiarze kary łącznej zastosował zasadę absorpcji i wymierzył karę łączną w wysokości najsurowszej z kar jednostkowych, tj. 2 lata pozbawienia wolności. Najsurowszą z kar jednostkowych była kara za czyn z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k., a więc – jak wykazano powyżej – wymierzona poniżej progu wyznaczonego przez normy prawa karnego materialnego. Skoro więc nie można było orzec kary jednostkowej w wymiarze 2 lat pozbawienia wolności, to tym samym nie można orzec w tej wysokości kary łącznej.

Dalszą konsekwencją zaistniałego uchybienia jest brak możliwości warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej. Słusznie wskazuje skarżący, że nie było to możliwe nawet stosując na mocy art. 4 § 1 k.k. przepisy obowiązujące przed dniem 1 lipca 2015 r. Przepis art. 69 § 1 k.k. w ówczesnym brzmieniu pozwalał na warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym 2 lat, a więc w wymiarze, w którym w niniejszej sprawie ani przedmiotowa kara jednostkowa, ani w konsekwencji kara łączna, nie mogły być orzeczone.

Zaistniałe uchybienie doprowadziło do orzeczenia kasatoryjnego w zakresie rozstrzygnięcia o karach za czyn przypisany w punkcie 6 wyroku Sądu I instancji (a opisany w punkcie IX części wstępnej wyroku). Odnośnie do zakresu uchylenia zaskarżonego wyroku należy poczynić kilka uwag natury porządkującej.

Zgodnie z art. 536 k.p.k. Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k. We wniesionej kasacji Prokurator Generalny podniósł wyłącznie jeden zarzut odnoszący się ściśle do czynu zakwalifikowanego z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i art. 65 § 1 k.k. Prokurator Generalny wskazał bowiem, że Sąd Rejonowy naruszył art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k., a więc przepisy mające w tej sprawie zastosowanie wyłącznie do

jednego czynu. W żaden sposób zarzut ten nie dotyczył drugiego czynu, przypisanego w pkt. 5 wyroku (a opisanego w pkt. VIII części wstępnej wyroku). Nie znajdując podstaw do orzekania poza granicami zaskarżenia, Sąd Najwyższy był władny orzekać wyłącznie co do rozstrzygnięcia o karze za ten jeden konkretny czyn i nie miał możliwości – jak wnioskował skarżący – uchylić wyroku w zakresie całego rozstrzygnięcia o karze.

Uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie kar za jeden z czynów oznacza równocześnie rozwiązanie węzła kary łącznej. Jak wskazuje się w orzecznictwie Sądu Najwyższego, kara łączna zostaje rozwiązana wraz z uchyleniem orzeczeń co do jednej z kar jednostkowych, w związku z czym zbędne jest uchylenie wyroku w części dotyczącej tej kary. W przypadku uchylenia jednej z kar jednostkowych, rozstrzygnięcie o karze łącznej traci moc *ex lege*, a zatem sąd kasacyjny nie musi zawierać w wydanym wyroku rozstrzygnięcia o uchyleniu orzeczenia o karze łącznej (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2019 r., sygn. akt V KK 617/19, OSNK 2020, z. 6, poz. 20; zob. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2017 r., sygn. akt II KK 127/17; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 lutego 2011 r., sygn. akt III KO 78/11).

Jednocześnie rozstrzygnięcie zapadłe w niniejszej sprawie nie niweczy zastosowania w stosunku do kary pozostałej w mocy instytucji warunkowego zawieszenia wykonania kary. Jak trafnie wskazuje Sąd Najwyższy w sprawie IV KK 54/14, „zbędnym formalizmem byłoby wymaganie od sądu orzekającego, aby ten, konstruując swoje orzeczenie w przypadku skazywania za kilka przestępstw, najpierw wymierzał kary jednostkowe pozbawienia wolności, następnie warunkowo zawieszał ich wykonanie i ostatecznie wymierzał karę łączną pozbawienia wolności oraz warunkowo zawieszał jej wykonanie. Co prawda, taki sposób postępowania byłby poprawny i z pewnością oddawałby w sposób jasny właściwą intencję sądu, ale pominięcie w sentencji wyroku rozstrzygnięć o warunkowym zawieszeniu wykonania kar jednostkowych pozbawienia wolności i rozstrzygnięcie tylko o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności nie może oznaczać niczego innego, aniżeli to, że również wykonanie kar jednostkowych pozbawienia wolności zostało warunkowo zawieszone. W sytuacji zaś, gdy orzeczenie sądu pierwszej instancji co do rozstrzygnięcia obejmującego jedną z kar

jednostkowych pozbawienia wolności zostanie uchylone, a w takiej sytuacji ulega rozwiązaniu również kara łączna, to oczywistym jest, że w obrocie pozostaje wówczas kara jednostkowa pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania” (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 marca 2014 r., IV KK 54/14). Analogiczna sytuacja ma miejsce w sprawie niniejszej, a więc kara roku pozbawienia wolności, wymierzona D. Z. w pkt. 5 wyroku Sądu I instancji, pozostaje karą z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Tym samym w mocy pozostaje także oddanie D.Z. pod dozór kuratora.

Jako że uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania dotyczy zakresowo rozstrzygnięcia o karach za czyn przypisany w pkt. 6 wyroku (a opisany w pkt. IX części wstępnej wyroku), uchylone zostało nie tylko rozstrzygnięcie w przedmiocie kary pozbawienia wolności, ale także kary grzywny. Kary te zostały wymierzone łącznie za jeden czyn, w jednym punkcie zaskarżonego wyroku. Uchylenie rozstrzygnięcia w zakresie kary grzywny oznacza jednocześnie, że upada zaliczenie na jej poczet okresu rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawie, a więc rozstrzygnięcie z pkt. 9 zaskarżonego wyroku. Takie zaliczenie nie może się ostać, jeżeli uchyleniu podlega kara, na poczet której to zaliczenie miałoby nastąpić.

Ponownie rozpoznając sprawę w zakresie rozstrzygnięcia o karze, Sąd ukształtuje jej wymiar zgodnie z przepisami prawa karnego materialnego.

Mając na uwadze wszelkie wskazane powyżej okoliczności, należało orzec tak, jak w sentencji wyroku.